

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

TÜRKİYE'DE DON VE DOLU OLAYLARININ TARIMSAL ÜRETİM ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

-BİLGİ NOTLARI-

(Kasım 2024 - Mayıs 2025)

TÜRKİYE'DE DON VE DOLU OLAYLARININ TARIMSAL ÜRETİM ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Bilim, Kültür, Eğitim, Araştırma, Uygulama,
Üretim ve İşletme Kooperatifi

Çankaya Mah. Üsküp Cad. No:

16/14 Çankaya / ANKARA

+90 (553) 211 38 97

www.ka.org.tr / info@ka.org.tr

kalkinmaatolyesi

kalkinmatolyesi

Bilgi Notunu Hazırlayan

İhsan İznebioğlu

Katkı Veren

Ertan Karabıyık

Bu Bilgi Notu, Avrupa Birliği'nin mali desteğiyle hazırlanmıştır. İçeriği yalnızca Kalkınma Atölyesi Kooperatifi sorumluluğundadır, UNDP ve Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmamaktadır.

Özet

Bu Bilgi Notu, Türkiye’de 2024 Kasım ayından 2025 Nisan ayına (5 ay) kadar gerçekleşen don ve dolu olaylarının tarımsal üretim üzerindeki zararlarını incelemektedir. Bilgi notunun temel amacı, bu hava olaylarının yaygınlığını, şiddetini, tarım sektörüne olan etkilerini ve bu etkilere karşı geliştirilen tepkileri analiz etmektir.

Elde edilen bulgular, özellikle 2025 yılının Şubat ayında Akdeniz bölgesinde ve Nisan ayında ülke genelinde etkili olan şiddetli don olaylarının tarım ürünlerinde önemli kayıplara yol açtığını göstermektedir. En çok etkilenen bölgeler arasında Şubat ayında Akdeniz, Nisan ayında Doğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu, Karadeniz, İç Anadolu, Ege ve Marmara bölgeleri yer almaktadır ve narenciye, sert çekirdekli meyveler nektarin, kayısı, fındık, kiraz, elma, üzüm gibi çeşitli ürünlerde ciddi zararlar tespit edilmiştir.

Don ve dolu olaylarının ekonomik sonuçları çiftçiler için maddi kayıplar, tarımsal ürün fiyatlarında artış ve ihracat potansiyelinde düşüş şeklinde kendini geçmiş yıllarda göstermiştir. Hükümet ve tarım sigortası (TAR-SİM) mekanizmaları, çiftçilere destek sağlamak amacıyla çeşitli müdahalelerde bulunmuştur. Rapor, uzun vadede iklim değişikliğinin bu tür olayların sıklığını ve şiddetini artırabileceği öngörüsüyle, tarım sektörünün dayanıklılığını artırmaya yönelik mevcut durum analiz edilerek stratejilerin önemini vurgulamaktadır.

Giriş

Türkiye ekonomisinde tarım sektörü, gayri safi yurt içi hasılaya katkısı, istihdam olanakları ve gıda güvenliğinin sağlanmasındaki kritik rolü nedeniyle büyük bir öneme sahiptir. Ancak tarımsal üretim, doğal koşullara ve özellikle de olumsuz hava olaylarına karşı oldukça hassastır.

Don ve dolu, tarım ürünlerinin büyüme süreçlerinin farklı aşamalarında ciddi zararlara neden olabilen başlıca tehlikeler arasında yer almaktadır. Don, bitki hücrelerindeki suyun donmasıyla doku hasarına yol açarken, dolu ise bitkilerin çiçeklerini, yapraklarını, dallarını ve meyvelerini fiziksel olarak tahrip ederek verim kayıplarına neden olmaktadır.

Bu Bilgi Notu, 2024 yılı Kasım ayı ile 2025 yılı Mayıs ayları (5 ay) dönemi kapsayarak, Türkiye'de meydana gelen don ve dolu olaylarının tarımsal üretim üzerindeki etkilerini detaylı bir şekilde araştırmayı amaçlamaktadır. Bu zaman aralığı, birçok tarım ürünü için kritik çiçeklenme, büyüme ve gelişme dönemlerini içerdiği için, bu tür hava olaylarının potansiyel etkilerini anlamak büyük önem taşımaktadır.

Don ve Dolu Olaylarının Meteorolojik Görünümü (Kasım 2024 - Mayıs 2025)

2024 yılı genel olarak Türkiye’de aşırı hava olaylarının yoğun olarak yaşandığı bir yıl olarak kayıtlara geçmiştir. Meteoroloji Genel Müdürlüğü verilerine göre, 2024 yılında 1257 aşırı hava olayı meydana gelmiş olup, bu sayı son 64 yılın en yüksek ikinci değeridir.¹ Bu olayların yüzde 18’ini dolu oluştururken, don olaylarının oranı yüzde 2 olarak kaydedilmiştir.² Ancak, bu yıllık genel tablo, Bilgi Notu’nun odaklandığı Kasım 2024 - Mayıs 2025 arasındaki beş aylık dönemde spesifik durumu tam olarak yansıtmayabilir. 2024 yılı aynı zamanda Türkiye’nin son 54 yıl içindeki en sıcak yılı olarak kayıtlara geçmiştir.³

Kasım 2024’e bakıldığında, ortalama sıcaklıkların normalin altında seyrettiği görülmektedir.⁴ Bu durum, bazı bölgelerde erken don olaylarının yaşanmasına zemin hazırlamış olabilir, ancak bu döneme ait yaygın ve büyük çaplı don veya dolu olaylarına dair spesifik bir veriye ulaşılamamıştır. Aralık 2024 ile Mart 2025 arasındaki döneme ait araştırma materyallerinde, tarımsal üretim üzerinde önemli etkilere sahip don veya dolu olaylarına dair belirgin bir veri bulunmamaktadır.⁵ Bu durum, ilgili aylarda büyük çaplı ve ülke genelinde etkili olmuş don veya dolu olaylarının yaşanmadığı veya bu olayların raporlanan kaynaklarda yer almadığı şeklinde yorumlanabilir. 2024 yılına ait genel aşırı hava olayları istatistiklerinde don ve dolunun payı belirtilmekle birlikte, bu aylara özgü detaylı bir dağılım sunulmamaktadır.⁶

Şubat 2025 bölgesel, Nisan 2025, ülke genelinde tarımsal üretim üzerinde ciddi etkilere yol açan yaygın bir don olayıyla karakterize olmuştur. Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı’nın açıklamaları ve çeşitli haber

¹ Türkiye’de 2024’te 1257 aşırı hava olayı yaşandı | Haberler - Gazete Kadıköy, www.gazetekadikoy.com.tr/cevre/turkiyede-2024te-1257-asiri-hava-olayi-yasandi

² Türkiye 2024 İklim Raporu - MGM, mgm.gov.tr/FILES/iklim/yillikiklim/2024-iklim-raporu.pdf

³ Uyarılar - Meteoroloji Genel Müdürlüğü, mgm.gov.tr/tahmin/uyari-goster.aspx?sN=25010152y

⁴ Türkiye 2024 İklim Raporu - MGM, mgm.gov.tr/FILES/iklim/yillikiklim/2024-iklim-raporu.pdf

⁵ Türkiye 2024 İklim Raporu - MGM, mgm.gov.tr/FILES/iklim/yillikiklim/2024-iklim-raporu.pdf

⁶ Türkiye’de 2024’te 1257 aşırı hava olayı yaşandı | Haberler - Gazete Kadıköy, www.gazetekadikoy.com.tr/cevre/turkiyede-2024te-1257-asiri-hava-olayi-yasandi

kaynakları, Nisan ayının ikinci haftasında (özellikle 9-13 Nisan⁷, 10-11-12 Nisan⁸, 11-12 Nisan⁹ civarında) 36 ilde zirai don yaşandığını ve bu durumun kayısı başta olmak üzere birçok meyve ve tarım ürünüde önemli zararlara neden olduğunu teyit etmektedir. Bakan Yumaklı, bu don olayını “*tarihin en büyük zirai don olaylarından biri*” olarak nitelendirmiştir. Hatta bazı bölgelerde son 30 yılın en düşük sıcaklık değerleri kaydedilmiştir. Zirai donun etkisiyle birçok tarım ürünü zarar görmüş, bazı ürünlerde zarar yüzde 100'lere ulaşmıştır.¹⁰

Ali Ekber Yıldırım'ın 8 Mayıs 2025 tarihli “Meyvede Kayıp Yılı” başlıklı habere göre, 2025 yılı Türkiye tarımı açısından “felaketler yılı” olarak nitelendirilmektedir. Yılın ilk dört ayında yaşanan kuraklık, zirai don, dolu, fırtına ve aşırı yağışlar gibi doğal afetler, özellikle meyve üretiminde ciddi kayıplara yol açmıştır. En yıkıcı etki, 9-13 Nisan 2025 tarihlerinde meydana gelen ve Tarım ve Orman Bakanlığı'na göre 34 ilde, Türkiye Ziraat Odaları Birliği'ne göre 65 ili etkileyen zirai don felaketi olmuştur.

Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı'ya göre, bu don olayından 16 meyve türü zarar görmüş: armut, ayva, badem, ceviz, elma, erik, fındık, kayısı, kiraz, limon, mandalina, nektarin, portakal, şeftali, üzüm ve fıstık. Özellikle Türkiye'nin dünya üretim ve ihracatında lider olduğu kayısı, üzüm ve fındık gibi ürünlerde büyük kayıplar yaşanmıştır. Örneğin, Malatya'da kayısı üretiminde bazı bölgelerde yüzde 90 ila yüzde 100'e varan zararlar bildirilmiştir. Fındıkta 450 metre rakımın üzerindeki alanlarda zarar yüzde 50'yi aşarken, sultaniye kuru üzümde zararın yüzde 70-80 seviyelerinde olması beklenmektedir.

Bu afetlerin etkisiyle meyve üretiminde ciddi azalmalar beklenmektedir. Hasar tespit çalışmaları devam etmekle birlikte, üretim kayıplarının iç ve dış piyasalarda fiyat artışlarına ve arz sıkıntılarına yol açabileceği öngörülmektedir.¹¹

⁷ DİKKAT! 9-13 Nisan 2025 TARİHLERİ ARASINDA ZİRAİ DON UYARISI, amasya.tarimorman.gov.tr/Duyuru/373/Dikkat-9%E2%80%9313-Mayıs-2025-Tarihleri-Arasında-Zirai-Don-Uyarısı

⁸ Gıda fiyatları için kötü haber: Tarihimizin en büyük zirai don olaylarından biri yaşandı, www.paraanaliz.com/2025/gundem/gida-fiyatları-icin-kotu-haber-tarihimizin-en-buyuk-zirai-don-olaylarından-biri-yasandi-g-109430/

⁹ Zirai don 36 ilde etkili oldu - Anadolu Ajansı, www.aa.com.tr/tr/gundem/zirai-don-36-ilde-etkili-oldu/3537066

¹⁰ Zirai don çiftçinin kabusu oldu | Ali Ekber Yıldırım'ın Kaleminden ..., 2025, www.tarimdunyasi.net/haber/zirai-don-ciftcinin-kabusu-oldu/

¹¹ www.tarimdunyasi.net/haber/meyvede-kayip-yil/

Nisan 2025'in son günlerinde hem don hem de dolu olaylarının yaşandığına dair bilgiler bulunmaktadır. Örneğin 3 Mayıs 2025 tarihinde Malatya, Erzurum¹², Kahramanmaraş, Gaziantep, Uşak ve Şanlıurfa'nın Haliliye, Bozova, Hilvan¹³ ilçelerinde etkili olan sağanak yağmur ve dolu, tarım arazilerinde zarara yol açmıştır. 26 Nisan 2025 tarihinde Mersin'in Erdemli ilçesinde yaşanan dolu yağışı¹⁴, daha önce don olaylarından zarar gören meyve ağaçlarında ek hasara neden olmuştur. Antalya'nın Serik ilçesinde de 25 Nisan 2025 tarihinde dolu yağışı seralara ve tarım arazilerine zarar vermiştir.¹⁵

Bölge ve Ürün Bazında Tarımsal Üretim Üzerindeki Etkiler

2025 yılı Nisan ayında yaşanan yaygın don olayı, Türkiye'nin farklı bölgelerindeki tarımsal üretimi önemli ölçüde etkilemiştir.¹⁶

Doğu Anadolu Bölgesi: Erzincan, Erzurum ve Tunceli illerinde kayısı, kiraz, ceviz, badem, üzüm, bazı sebze fideleri, meyve ağaçları ve arpa zarar görmüştür.

Güneydoğu Anadolu Bölgesi: Önemli bir badem üretim merkezi olan Adıyaman ile Kahramanmaraş'ta elma, ayva, ceviz, badem, kayısı, Antep fıstığı, kiraz, üzüm ve zeytinlerde hasar meydana gelmiştir. Gaziantep'te de Antep fıstığı bahçeleri zarar görmüştür.¹⁷

Karadeniz Bölgesi: Trabzon, Ordu, Rize, Giresun, Sakarya, Karabük, Düzce, Bolu, Kastamonu ve Samsun illerinde fındık, çay bahçeleri, elma, ar-

¹² Türkiye'yi sağanak ve dolu vurdu: Araçlar yolda kaldı, tarım arazileri zarar gördü | Gıdata-rım, gidatarim.com/turkiyeyi-saganak-ve-dolu-vurdu-araclar-yolda-kaldi-tarim-arazileri-zarar-gordu/

¹³ Şanlıurfa'daki doluda tarım arazileri zarar gördü - Son Dakika Türkiye Haberleri - NTV, www.ntv.com.tr/turkiye/sanliurfadaki-doluda-tarim-arazileri-zarar-gordu,1GfD7N4gEEuzSJUZ-5dwnpQ

¹⁴ Don yaraları sarılmamıştı... Mersin'i bu kez de dolu vurdu! - Gıda Tarım, gidatarim.com/don-yaralari-sarilmamisti-mersini-bu-kez-de-dolu-vurdu/

¹⁵ Dolu yağışı mahsullere zarar verdi - Lider Gazete, www.lidergazete.com/genel/dolu-yagisi-mahsullere-zarar-verdi/239829

¹⁶ TZOB'dan don felaketine ilişkin açıklama - Gündeme Bakış, www.gundemebakis.com/tzob-dan-don-felaketine-iliskin-aciklama

¹⁷ TZOB'dan don felaketine ilişkin açıklama - Gündeme Bakış, www.gundemebakis.com/tzob-dan-don-felaketine-iliskin-aciklama

mut, kiraz, asma, yaban mersini, ahududu ve frenk üzümü etkilenmiştir. Samsun'da 500 metrenin üzerindeki rakımlarda sıcaklığın -5.8 dereceye düşmesiyle fındıkta önemli zararlar oluşturmuştur.

İç Anadolu Bölgesi: Niğde, Karaman, Aksaray, Konya, Kırşehir, Amasya, Tokat, Çankırı ve Çorum illerinde elma bahçeleri, meyve bahçeleri, bazı tarım ürünleri, domates ve biber seraları, ayçiçeği, şeker pancarı, kiraz, ceviz, badem, erik ve asmalarda hasar rapor edilmiştir. Önemli bir elma üretim merkezi olan Niğde'de soğuk havanın "çok aşırı" olduğu belirtilmiş ve elma üretiminde önemli bir düşüş beklenmektedir.

Ege Bölgesi: Manisa, İzmir, Uşak ve Denizli illerinde bağlar, kiraz ve kayısı ağaçları ile domates, kavun ve karpuzlar zarar görmüştür. Uşak'ta 74 bin 439 hektarlık alanda badem, ceviz, kayısı, erik, üzüm ve vişne yetiştirilen arazilerde büyük oranda zarar olduğu belirtilmiştir.

Marmara Bölgesi: Bursa, Eskişehir, Bilecik, Çanakkale, Yalova ve Tekirdağ illerinde meyve ağaçları (özellikle şeftali), bağlar, incir bahçeleri, elma ve Trabzon hurması zarar görmüştür. Bursa'nın Mudanya ilçesinde meyve ağaçlarında yaklaşık yüzde 50 oranında zarar meydana gelirken, bağlar ve şeftali ağaçlarında önemli kayıplar yaşanmıştır. Trakya'da da bağlar zarar görmüştür.

Dolu olaylarının etkisi ise bölgesel olarak farklılık göstermiştir. 26 Nisan 2025 tarihinde Mersin'in Erdemli ilçesinde yaşanan dolu, daha önce donun etkilediği şeftali, kivi, ceviz ve erik gibi meyve ağaçlarında çiçek dökülmelerine ve dal kırılmalarına neden olarak zararı artırmıştır.¹⁸ 3 Mayıs 2025 tarihinde etkili olan dolu yağışı ise Malatya, Erzurum, Kahramanmaraş, Gaziantep, Uşak ve Şanlıurfa'nın Haliliye, Bozova, Hilvan ilçelerinde tarım arazilerinde hasara yol açmıştır.¹⁹ Şanlıurfa'nın Hilvan ilçesinde dolu nedeniyle meyve ağaçlarının dalları kırılmış, pamuk, zeytin ve fıstık gibi ürünlerde kayıplar yaşanmıştır.²⁰ Antalya'nın Serik ilçesinde de dolu seralara ve mahsullere zarar vermiştir. Isparta'da da dolu yağışı tarım alanlarını vurmuş ve ihracata konu olan ürünlerde ciddi zarar oluşmuştur.²¹

¹⁸ Mersin'de tarım ürünlerini dondan sonra dolu vurdu - Mersin Erdemli ..., www.dha.com.tr/yerel-haberler/mersin/erdemli/mersinde-tarim-urunlerini-dondan-sonra-dolu-vu-2629133

¹⁹ Haliliye'de Dolu Zararı - - URFA OLAY, www.sanlıurfaolay.com/gap-ve-tarim/haliliye-de-dolu-zarari-83704

²⁰ Şanlıurfa'daki doluda tarım arazileri zarar gördü - Son Dakika Türkiye Haberleri - NTV, www.ntv.com.tr/turkiye/sanlıurfadaki-doluda-tarim-arazileri-zarar-gordu,1GfD7N4gEEuzSJUZ-5dwnpQ

²¹ Dünkü Dolunun Zararı Büyük - Demokrat Gazetesi, www.demokrat32.com/haber/24773325/dunku-dolunun-zarari-buyuk

Rapor Edilen Tarımsal Zararın Özeti

(Kasım 2024 - 3 Mayıs 2025)

Bölge	Etkilenen İl(ler)	Hava Olayı	Etkilenen Ürünler	Zararın Kısa Açıklaması
Doğu Anadolu	Erzincan, Erzurum, Tunceli	Don	Kayısı, Kiraz, Ceviz, Badem, Üzüm, Sebze Fideleri, Meyve Ağaçları, Arpa	Verim kaybı, doku hasarı
⇒ www.aa.com.tr/tr/gundem/zirai-don-36-ilde-etkili-oldu/3537066				
Güneydoğu Anadolu	Adıyaman, Kahramanmaraş, Gaziantep	Don	Elma, Ayva, Ceviz, Badem, Kayısı, Antep Fıstığı, Kiraz, Üzüm, Zeytin	Verim kaybı
⇒ www.aa.com.tr/tr/gundem/zirai-don-36-ilde-etkili-oldu/3537066				
⇒ www.tzob.org.tr/don-afeti-65-ilimizde-zirai-uretimi-olumsuz-etkiledi/				
Karadeniz	Trabzon, Ordu, Rize, Giresun, Sakarya, Karabük, Düzce, Bolu, Kastamonu, Samsun	Don	Fındık, Çay, Elma, Armut, Kiraz, Asma, Yaban Mersini, Ahududu, Frenk Üzümlü	Verim kaybı, dal hasarı
⇒ www.aa.com.tr/tr/gundem/zirai-don-36-ilde-etkili-oldu/3537066				
İç Anadolu	Niğde, Karaman, Aksaray, Konya, Kırşehir, Amasya, Tokat, Çankırı, Çorum	Don	Elma, Meyve Bahçeleri, Domates, Biber, Ayçiçeği, Şeker Pancarı, Kiraz, Ceviz, Badem, Erik, Asma	Verim kaybı, seralarda hasar
⇒ www.aa.com.tr/tr/gundem/zirai-don-36-ilde-etkili-oldu/3537066				
Ege	Manisa, İzmir, Uşak, Denizli	Don	Bağ, Kiraz, Kayısı, Domates, Kavun, Karpuz	Verim kaybı
⇒ www.aa.com.tr/tr/gundem/zirai-don-36-ilde-etkili-oldu/3537066				
Marmara	Bursa, Eskişehir, Bilecik, Çanakkale, Yalova, Tekirdağ	Don	Şeftali, Bağ, İncir, Elma, Trabzon Hurması	Verim kaybı, dal hasarı
⇒ www.aa.com.tr/tr/gundem/zirai-don-36-ilde-etkili-oldu/3537066				
⇒ www.tarimdunyasi.net/haber/zirai-don-ciftcinin-kabusu-oldu/				
Akdeniz	Mersin	Dolu	Şeftali, Kivi, Ceviz, Erik	Çiçek dökülmesi, dal kırılması
⇒ www.dha.com.tr/yerel-haberler/mersin/erdemli/mersinde-tarim-urunlerini-dondan-sonra-dolu-vu-2629133				
Marmara	Trakya	Don	Bağ	Zarar
⇒ www.tarimdunyasi.net/haber/zirai-don-ciftcinin-kabusu-oldu/				

Bölge	Etkilenen İl(ler)	Hava Olayı	Etkilenen Ürünler	Zararın Kısa Açıklaması
Çeşitli	Malatya, Erzurum, Kahramanmaraş, Gaziantep, Uşak, Şanlıurfa (Haliliye, Bozova, Hilvan)	Dolu	Çeşitli tarım ürünleri (sebze, meyve, pamuk, zeytin, fıstık)	Hasar, lokal su baskınları
⇒ gidatarim.com/turkiyeyi-saganak-ve-dolu-vurdu-araclar-yolda-kaldi-tarim-arazileri-zarar-gordu/ , ⇒ www.tarimdunyasi.net/haber/zirai-don-ciftcinin-kabusu-oldu/ , ⇒ www.sanlıurfaolay.com/gap-ve-tarim/haliliye-de-dolu-zarari-83704 , ⇒ www.haberturk.com/sanlıurfa-da-tarima-dolu-zarari-3787964				
Akdeniz	Adana, Mersin, Hatay	Don	Sert çekirdekli meyveler, patates, marul, limon, portakal, sera ürünleri, buğday, arpa, mısır	Zarar
⇒ tarimgundemdergisi.com/felaketlerle-dolu-2025-ciftcinin-en-zor-yili-olacak/				
Ege	İzmir	Don	Üzüm bağları, erkenci çeşit meyveler	Zarar
⇒ tarimgundemdergisi.com/felaketlerle-dolu-2025-ciftcinin-en-zor-yili-olacak/				
İç Anadolu	Erken ekilen bölgeler	Don	Şekerpancarı, kanola	Zarar
⇒ www.tarimdunyasi.net/haber/zirai-don-ciftcinin-kabusu-oldu/ ⇒ tarimgundemdergisi.com/felaketlerle-dolu-2025-ciftcinin-en-zor-yili-olacak/				
Çukurova	Adana, Mersin	Don	Karpuz, narenciye bahçeleri	Zarar
⇒ www.tarimdunyasi.net/haber/zirai-don-ciftcinin-kabusu-oldu/ ⇒ tarimgundemdergisi.com/felaketlerle-dolu-2025-ciftcinin-en-zor-yili-olacak/				
Isparta	Çeşitli	Dolu	Gül, elma ve diğer tarım ürünleri	Zarar (%100'e varan)
⇒ www.demokrat32.com/haber/24773325/dunku-dolunun-zarari-buyuk				
Adana (Ceyhan), Osmaniye	Buğday, mısır	Dolu, fırtına		Ciddi zarar
⇒ tarimgundemdergisi.com/felaketlerle-dolu-2025-ciftcinin-en-zor-yili-olacak/				
Manisa	Üzüm (Sultaniye)	Don		Zarar
⇒ www.tarimdunyasi.net/haber/tarimda-iklim-hasari-buyuk/				
Sakarya (Geyve, Pamukova)	Çeşitli	Don		Verim kaybı
⇒ www.mersinhabermerkezi.com/tzob-genel-baskani-bayraktar-65-ilimizde-zirai-don-zarari-var				

Don ve Dolu Hasarının Ekonomik Sonuçları

Yaşanan don ve dolu olayları, tarım sektöründe önemli ekonomik kayıplara yol açmıştır. Çiftçiler, bazı ürünlerinde yüzde 100’e varan zararlarla karşı karşıya kalmış, bu durum da gelir kayıplarına ve geçim sıkıntlarına neden olmuştur. Erdemli Ziraat Odası Başkanı, don ve dolu nedeniyle çiftçilerin “bir yıllık emeğinin heba olduğunu” ifade etmiştir.²² Birçok üründe beklenen üretim düşüşü, iç piyasada fiyat artışlarına ve gıda enflasyonunun yükselmesine neden olabilecektir. Özellikle son 30 yılın en düşük sıcaklıklarının kaydedildiği bu dönemde, üretimde ciddi azalmalar beklenmektedir.

Don ve dolu olaylarının daha geniş ekonomik etkileri de bulunmaktadır. Fındık, kayısı ve kuru üzüm gibi önemli ihraç ürünlerindeki zararlar, Türkiye’nin tarım ihracatını olumsuz etkileyebilir.²³ Özellikle Malatya’da kayısı üretimindeki ciddi azalma, Türkiye’nin dünya kuru kayısı pazarındaki payını kaybetme riski doğurabilir. 2014 yılında yaşanan benzer bir don felaketi sonrasında İran ve Özbekistan’ın düşük fiyat politikasıyla Rusya pazarına girmesi, Türkiye’nin bu pazarda kayıp yaşamasına neden olmuştur.²⁴ Bu nedenle, üretimdeki düşüşün yanı sıra ihracat gelirlerindeki potansiyel kayıplar da dikkate alınmalıdır.

Tarımsal Afetlere Karşı Hükümet ve Sigorta Müdahaleleri

Hükümet, yaşanan zirai don olaylarının ciddiyetinin farkında olarak, zarar gören üreticilere destek sağlama yönünde adımlar atmıştır. Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı, son yılların en geniş alanını kapsayan bu don olayı sonrasında üreticilerin yanında yer almaya devam edecekleri-

²² Mersin’de tarım ürünlerini dondan sonra dolu vurdu - Mersin Erdemli ..., www.dha.com.tr/yerel-haberler/mersin/erdemli/mersinde-tarim-urunlerini-dondan-sonra-dolu-vu-2629133

²³ Zirai don çiftçinin kabusu oldu | Ali Ekber Yıldırım’ın Kaleminden ..., www.tarimdunyasi.net/haber/zirai-don-ciftcinin-kabusu-oldu/

²⁴ ‘Dikkat!.. Dünya Kayısı Pazarının Kaybedilmemesi İçin..’ - Malatya Haber, malatyahaber.com/haber/dikkat-dunya-kayisi-pazarinin-kaybedilmemesi-icin

ni belirtmiştir.²⁵ Bakanlık olarak üreticilerin yanında yer aldıklarını ifade etmiştir. Bakanlık ekipleri, zarar tespit çalışmalarını yürütmekte ve üreticilere destek sağlanacağı ifade edilmektedir. Hatta sigortası olmayan çiftçilere de destek verileceği açıklanmıştır. Ziraî don sigortası olmayan, ancak Çiftçi Kayıt Sistemi'ne (ÇKS) kayıtlı üreticilerin zarar gören mahsullerinin üretimi için yaptıkları harcamaların, hasarı oranında karşılanacağı belirtilmiştir.²⁶

Tarım Sigortaları Havuzu (TARSİM), tarım sektöründe risk yönetimi için önemli bir araçtır. Devlet, don riskine karşı sigorta priminin yüzde 67'sini karşılamaktadır. 2024 yılında yaklaşık 900 bin üreticinin TARSİM aracılığıyla tarım sigortası bulunmaktaydı ve aynı yıl TARSİM tarafından çiftçilere 12 milyar lira hasar ödemesi yapılmıştır. Ancak, Çiftçi Kayıt Sistemi'ne (ÇKS) kayıtlı 2.3 milyon çiftçi olduğu düşünüldüğünde, sigorta yaptıran çiftçi sayısının hâlâ istenilen düzeyde olmadığı görülmektedir.²⁷ TARSİM, 9-13 Nisan 2025 tarihleri arasındaki ziraî don olaylarıyla ilgili hasar tespit çalışmalarına başlamıştır.²⁸

Uzun Vadeli Etkiler ve Dayanıklılık Oluşturma

İklim değişikliği, aşırı hava olaylarının sıklığını ve şiddetini artırarak tarım sektörü için sürekli bir tehdit oluşturmaktadır.²⁹ Türkiye'de doğal afet sayısının yıllar içinde önemli ölçüde arttığı gözlemlenmektedir.³⁰ 2011 yılında 324 olan doğal afet sayısı, 2024 yılı itibarıyla yaklaşık 4 katına çıkarak

²⁵ Türkiye Tarihinin En Büyük Ziraî Don Felaketi! Milyonlarca Tarım Ürünü Zarar Gördü, www.youtube.com/watch?v=O4ydoVKgp24

²⁶ Ziraî don desteği hangi illere yapılacak? Bakan Yumaklı'dan ÇKS ve ziraî don desteği açıklaması - Bigpara, bigpara.hurriyet.com.tr/genel-haberler/galeri-zirai-don-destegi-hangi-illere-yapilacak-bakan-yumakli-dan-cks-ve-zirai-don-destegi-aciklamasi_ID1610584/

²⁷ Üreticiyi ziraî don vurdu tarım sigortası zararı nasıl karşılayacak? | Noyan Doğan Köşe Yazısı, mobil.hurriyet.com.tr/yazarlar/noyan-dogan/ureticiji-zirai-don-vurdu-tarim-sigortasi-zarari-nasil-karsilayacak-42771545

²⁸ TARSİM: Don Mağduru Üreticiye Destek Sağlanacak - WEBAGRON, www.webagron.com/tarim-zirai-don-magdurlarina-destek/

²⁹ 2024 yılında Türkiye'de 1257 aşırı hava olayı görüldü - Bianet, bianet.org/haber/2024-yilinda-turkiyede-1257-asiri-hava-olayi-goruldu-304716

³⁰ Don afeti 65 ilimizde ziraî üretimi olumsuz etkiledi - Türkiye Ziraat Odaları Birliği, www.tzob.org.tr/don-afeti-65-ilimizde-zirai-uretimi-olumsuz-etkiledi/

1257'ye ulaşmıştır.³¹ İklim değişikliğinin uzun vadede verim düşüşlerine, sulama suyu talebinde artışa, ekim ve hasat zamanlarında kaymalara, ürün yetiştirme elverişliliğinde azalmaya ve hastalık ile zararlıların artmasına neden olması beklenmektedir.³² Yapılan çalışmalar, sıcaklık artışlarının önemli verim kayıplarına yol açabileceğini öngörmektedir.³³

Tarım sektörünün bu tür olumsuzluklara karşı dayanıklılığını artırmak için çeşitli stratejiler bulunmaktadır. Don zararını azaltmak için yer seçimi, dona dayanıklı çeşitlerin dikilmesi, koruyucu örtülerin kullanılması, sulama, rüzgar makineleri ve ısıtma gibi yöntemler uygulanabilir.³⁴ Don sonrası ise uygun budama, gübreleme ve sulama teknikleri bitkilerin toparlanmasına yardımcı olabilir.³⁵ Dolu hasarını azaltmak için ise dolu ağları, dolu savar roketleri ve ürün sigortası gibi yöntemler mevcuttur. Yüksek değerli ürünlerin bulunduğu alanlarda, geçici seralar veya polikarbonat çatı sistemleri kurulabilir. Ürün çeşitliliğinin artırılması, ekim zamanlarının ayarlanması ve risk bölgelerine yönelik planlamalar, dolu hasarının etkilerini azaltabilen uzun vadeli stratejiler arasında yer alır. Meteorolojik ve uydu verileri ile desteklenen erken uyarı sistemleri, dolu olaylarının olası etkilerini önceden belirleyerek müdahale yöntemlerinin zamanında devreye alınmasını sağlayabilir. Çiftçilerin bu yöntemler konusunda bilinçlendirilmesi ve bu teknolojilere erişimlerinin kolaylaştırılması büyük önem taşımaktadır.

³¹ 2024 Türkiye aşırı hava olayları rekor kırdı iklim krizi büyüyor - Yeşil Haber, [yesilhaber.net/2024te-turkiyede-asiri-hava-olaylari-rekor-seviyeye-ulasti/](https://www.yesilhaber.net/2024te-turkiyede-asiri-hava-olaylari-rekor-seviyeye-ulasti/)

³² TARIM VE ORMAN BAKANI YUMAKLI'DAN SON GÜNLERDE YAŞANAN ZİRAİ DON OLAYLARINA İLİŞKİN AÇIKLAMA, www.tarimorman.gov.tr/Haber/6575/Tarim-Ve-Orman-Bakani-Yumakli-Dan-Son-Gunlerde-Yasanan-Zirai-Don-Olaylarina-Iliskin-Aciklama

³³ İklim Değişikliği ve Tarımın Değişen Yüzü: Artan Riskler, Tarımdaki Daralmalar ve Orman Yangınları Sonrası Politik - DergiPark, dergipark.org.tr/en/download/article-file/2459339

³⁴ Don Olayından Korunma Yöntemleri - MGM, www.mgm.gov.tr/genel/ss.aspx?s=dondankorunma

³⁵ ZİRAİ DON SONRASI MEYVE AĞAÇLARINDA ALINMASI GEREKEN TEDBİRLER, arastirma.tarimorman.gov.tr/kayisi/Duyuru/84/Zirai-Don-Sonrasi-Meyve-Agaclarinda-Alinmasi-Gereken-Tedbirler

Öneriler

Çiftçiler İçin Öneriler

- Olası don ve dolu olayları hakkında erken uyarı almak için hava durumu izleme sistemlerine yatırım yapmalı ve bunları kullanmalıdırlar.³⁶ Meteoroloji Genel Müdürlüğü'nün (MGM) zirai don uyarı sistemini takip edebilirler.
- Özellikle yüksek değerli ürünler için anti-don örtüleri veya anti-dolu ağları gibi koruyucu önlemleri benimsemeyi düşünmelidirler.
- Dona karşı bir miktar koruma sağlayabilen uygun sulama tekniklerini araştırmalı ve uygulamalıdırlar. Özellikle üstten sulama (yağmurlama) don riskini azaltmada etkili olabilir.
- Mali riskleri azaltmak için TARSİM aracılığıyla tarım sigortası yaptırmayı güçlü bir şekilde değerlendirmelidirler.
- Don ve dolu sonrası uygun budama ve gübreleme gibi iyileştirme uygulamalarını hayata geçirmelidirler.
- Don veya dolu olaylarına karşı hassas çeşitlere olan bağımlılığı azaltmak için ürün çeşitlendirmeyi düşünebilirler. Dona dayanıklı çeşitleri tercih etmek önemlidir.

İşçiler İçin Öneriler

- İklim verileri ve erken uyarı sistemleri (Meteoroloji zirai don uyarıları gibi) tarım işçilerini yönlendirecek AFAD, yerel yönetimler, tarafından takip edilmeli ve bilgilendirilmelidir.
- Don ve dolu felaketleri karşısında çiftçiye sağlanan destek mekanizmalarının işçilere de yayılması, kayıt dışılığı azaltan, geliri koruyan ve nitelikli iş gücünü teşvik eden politikalar sağlanmalıdır.
- Don veya dolu nedeniyle çalışamayan günlerde afet destekli gelir telafisi sağlanmalıdır.

³⁶ Zirai Don Tehdidi: Erken Tespit, Etkili Korunma Yöntemleri ve Esular Teknolojileri, esular.com/zirai-don-tehdidi-erken-tespit-etkili-korunma-yontemleri-ve-esular-teknolojileri

- Afet sonrası etkilenen işçiler için kırılabilirlik haritası çıkarılarak öncelikli destek bölgeleri belirlenmelidir.
- Geçici barınma alanlarının don ve dolu gibi olaylara karşı korunaklı olması sağlanmalıdır.
- İklim değişikliğinin tarım üzerindeki etkileri konusunda bilinçlenmeleri, uzun vadede riskleri yönetmelerine yardımcı olacaktır.

Politikacılar İçin Öneriler

- Çiftçiler arasında sigorta kapsamını artırmak için tarım sigortası sistemini (TARSİM) geliştirmeli ve genişletmelidirler. Sigorta yaptıran çiftçi sayısının düşük olduğu göz önünde bulundurulmalıdır.³⁷
- Çiftçilerin don ve dolu koruma teknolojilerine yatırım yapmaları için daha fazla sübvansiyon ve teşvik sağlamalıdır.
- Türkiye'nin farklı bölgelerine uygun, dona ve doluya dayanıklı ürün çeşitlerini belirlemek ve yaygınlaştırmak için araştırma ve geliştirmeye yatırım yapmalıdırlar.
- Tarım sektörünün ihtiyaçlarına özel olarak uyarlanmış hava tahmin ve erken uyarı sistemlerini geliştirmelidirler.
- Tarım sektörü için kapsamlı iklim değişikliği adaptasyon stratejileri geliştirmeli ve uygulamalıdır. İklim değişikliğinin tarım üzerindeki olumsuz etkileri giderek artmaktadır.
- Doğal afetlerden etkilenen çiftçilere zamanında ve yeterli mali destek sağlamalıdır. Zirai don ve dolu sonrası zarar gören çiftçilere yönelik destek ödemeleri yapılmalıdır.
- Aşırı hava olaylarının etkilerini azaltmaya yardımcı olabilecek altyapıya (örneğin, iyileştirilmiş drenaj sistemleri) yatırım yapmalıdırlar.
- Çiftçileri hava riski yönetimi konusunda en iyi uygulamalar hakkında bilgilendirmek için eğitim programlarını ve bilgilendirme çalışmalarını desteklemelidirler.

³⁷ Üreticiyi zirai don vurdu tarım sigortası zararı nasıl karşılayacak? | Noyan Doğan Köşe Yazısı, mobil.hurriyet.com.tr/yazarlar/noyan-dogan/ureticiji-zirai-don-vurdu-tarim-sigortasi-zarari-nasil-karsilayacak-42771545

Sonuç

2024 yılı Kasım ayı ile 2025 yılı Mayıs ayları arasındaki dönemde yaşanan don ve dolu olayları, Türkiye'deki tarımsal üretimi önemli ölçüde etkilemiştir. Özellikle 2025 Nisan ayında meydana gelen yaygın ve şiddetli don olayı, birçok bölgede çeşitli ürünlerde ciddi kayıplara yol açmıştır. Bu olayların ekonomik sonuçları çiftçiler için doğrudan maddi kayıplar, tüketici için artan fiyatlar ve ülke ekonomisi için ihracat gelirlerinde düşüş potansiyeli şeklinde kendini göstermiştir. Hükümetin ve tarım sigortası sisteminin müdahaleleri, bu olumsuz etkileri hafifletmek için önemli bir rol oynamıştır. Ancak, iklim değişikliğinin etkisiyle bu tür aşırı hava olaylarının gelecekte daha sık ve şiddetli yaşanabileceği göz önünde bulundurulduğunda, Türk tarım sektörünün dayanıklılığını arttırmaya yönelik uzun vadeli ve kapsamlı stratejilerin geliştirilmesi ve uygulanması hayati önem taşımaktadır. Bu bağlamda, çiftçiler, politika yapıcılar ve araştırmacılar arasındaki işbirliği, sürdürülebilir bir tarım geleceği için kritik öneme sahiptir.

Ek Tablo. Şehirlere, Ürünlere, Olaylara ve Tarihlere Göre Don ve Dolu Zararları (Kasım 2024 - Mayıs 2025)

İller	Ürün(ler)	Don/Dolu	Tarih
Erzincan, Erzurum, Tunceli	Kayısı, Kiraz, Ceviz, Badem, Üzüm, Sebze Fideleri, Meyve Ağaçları, Arpa	Don	Nisan 2025
⇒ www.aa.com.tr/tr/gundem/zirai-don-36-ilde-etkili-oldu/3537066			
Adıyaman, Kahramanmaraş	Elma, Ayva, Ceviz, Badem, Kayısı, Antep Fıstığı, Kiraz, Üzüm, Zeytin	Don	Nisan 2025
⇒ www.aa.com.tr/tr/gundem/zirai-don-36-ilde-etkili-oldu/3537066			
Trabzon, Ordu, Rize, Giresun, Sakarya, Karabük, Düzce, Bolu, Kastamonu, Samsun	Fındık, Çay, Elma, Armut, Kiraz, Asma, Yaban Mersini, Ahududu, Frenk Üzümlü	Don	Nisan 2025
⇒ www.aa.com.tr/tr/gundem/zirai-don-36-ilde-etkili-oldu/3537066			
Niğde, Karaman, Aksaray, Konya, Kırşehir, Amasya, Tokat, Çankırı, Çorum	Elma, Meyve Bahçeleri, Domates, Biber, Ayçiçeği, Şeker Pancarı, Kiraz, Ceviz, Badem, Erik, Asma	Don	Nisan 2025
⇒ www.aa.com.tr/tr/gundem/zirai-don-36-ilde-etkili-oldu/3537066			
Manisa, İzmir, Uşak, Denizli	Bağ, Kiraz, Kayısı, Domates, Kavun, Karpuz	Don	Nisan 2025
⇒ www.aa.com.tr/tr/gundem/zirai-don-36-ilde-etkili-oldu/3537066			
Bursa, Eskişehir, Bilecik, Çanakkale, Yalova, Tekirdağ	Şeftali, Bağ, İncir, Elma, Trabzon Hurması	Don	Nisan 2025
⇒ www.aa.com.tr/tr/gundem/zirai-don-36-ilde-etkili-oldu/3537066			
Malatya	Çeşitli tarım ürünleri	Dolu	3 Mayıs 2025
⇒ gidatarim.com/turkiyeyi-saganak-ve-dolu-vurdu-araclar-yolda-kaldi-tarim-arazileri-zarar-gordu/			
Erzurum	Çeşitli tarım ürünleri	Dolu	3 Mayıs 2025
⇒ gidatarim.com/turkiyeyi-saganak-ve-dolu-vurdu-araclar-yolda-kaldi-tarim-arazileri-zarar-gordu/			
Kahramanmaraş	Çeşitli tarım ürünleri	Dolu	3 Mayıs 2025
⇒ gidatarim.com/turkiyeyi-saganak-ve-dolu-vurdu-araclar-yolda-kaldi-tarim-arazileri-zarar-gordu/			
Gaziantep	Çeşitli tarım ürünleri	Dolu	3 Mayıs 2025
⇒ gidatarim.com/turkiyeyi-saganak-ve-dolu-vurdu-araclar-yolda-kaldi-tarim-arazileri-zarar-gordu/			
Uşak	Çeşitli tarım ürünleri	Dolu	3 Mayıs 2025
⇒ gidatarim.com/turkiyeyi-saganak-ve-dolu-vurdu-araclar-yolda-kaldi-tarim-arazileri-zarar-gordu/			
Şanlıurfa (Haliliye)	Sebze ve meyve	Dolu	3 Mayıs 2025

İller	Ürün(ler)	Don/Dolu	Tarih
⇒ www.tarimdunyasi.net/haber/zirai-don-ciftcinin-kabusu-oldu/			
Mersin (Erdemli)	Şeftali, Kivi, Ceviz, Erik	Dolu	26 Nisan 2025
⇒ www.dha.com.tr/yerel-haberler/mersin/erdemli/mersinde-tarim-urunlerini-dondan-sonra-dolu-vu-2629133			
Trakya	Bağ	Don	Nisan 2025
⇒ www.tarimdunyasi.net/haber/zirai-don-ciftcinin-kabusu-oldu/			
Adana, Mersin, Hatay	Sert çekirdekli meyveler, patates, marul, limon, portakal, sera ürünleri, buğday, arpa, mısır	Don	Şubat 2025
⇒ tarimgundemdergisi.com/felaketlerle-dolu-2025-ciftcinin-en-zor-yili-olacak/			
İzmir	Üzüm bağları, erkenci çeşit meyveler	Don	Mart 2025
⇒ tarimgundemdergisi.com/felaketlerle-dolu-2025-ciftcinin-en-zor-yili-olacak/			
Konya	Şekerpancarı,	Don	Nisan 2025
⇒ www.tarimdunyasi.net/haber/zirai-don-ciftcinin-kabusu-oldu/			
⇒ tarimgundemdergisi.com/felaketlerle-dolu-2025-ciftcinin-en-zor-yili-olacak/			
Çukurova	Karpuz, narenciye bahçeleri	Don	Nisan 2025
⇒ www.tarimdunyasi.net/haber/zirai-don-ciftcinin-kabusu-oldu/			
⇒ tarimgundemdergisi.com/felaketlerle-dolu-2025-ciftcinin-en-zor-yili-olacak/			
Isparta	Çeşitli tarım ürünleri	Dolu	30 Nisan 2025
⇒ www.demokrat32.com/haber/24773325/dunku-dolunun-zarari-buyuk			
Adana (Ceyhan), Osmaniye	Buğday, mısır	Dolu, fırtına	Mayıs 2025
⇒ tarimgundemdergisi.com/felaketlerle-dolu-2025-ciftcinin-en-zor-yili-olacak/			
Manisa	Üzüm (Sultaniye)	Don	Nisan 2025
⇒ www.tarimdunyasi.net/haber/tarimda-iklim-hasari-buyuk/			
Sakarya (Geyve, Pamukova)	Çeşitli	Don	Nisan 2025
⇒ www.mersinhabermerkezi.com/tzob-genel-baskani-bayraktar-65-ilimizde-zirai-don-zarari-var			
Gaziantep	Antep Fıstığı	Don	Nisan 2025
⇒ www.tzob.org.tr/don-afeti-65-ilimizde-zirai-uretimi-olumsuz-etkiledi/			
Malatya	Kayısı	Don	Nisan 2025
⇒ www.bizimsivas.com.tr/zirai-don-raporu-cumhurbaskaninda			

Kaynakça

- Türkiye'de 2024'te 1257 aşırı hava olayı yaşandı | Haberler - Gazete Kadıköy, www.gazeteka-dikoy.com.tr/cevre/turkiyede-2024te-1257-asiri-hava-olayi-yasandi
- Uyarılar - Meteoroloji Genel Müdürlüğü, mgm.gov.tr/tahmin/uyari-goster.aspx?s-N=25010152y
- 'Dikkat!. Dünya Kayısı Pazarının Kaybedilmemesi İçin..' - Malatya Haber, malatyahaber.com/haber/dikkat-dunya-kayisi-pazarinin-kaybedilmemesi-icin
- Tarım ve Orman Bakanımız Sayın İbrahim YUMAKLI: "Don ... - TARSİM, www.tarsim.gov.tr/haber-duyuru/TarmveOrmanBakanmzSaynIbrahimYUMAKLIDonDoluSelveKuraklkGibiOlumsuzDurumlardanEtkilenmemeklinTarmSigortalarnnTARSIMYaptrlmasSonDereceHayatidir
- ZİRAİ DON SONRASI MEYVE AĞAÇLARINDA ALINMASI GEREKEN TEDBİRLER, arastirma.tarimorman.gov.tr/kayisi/Duyuru/84/Zirai-Don-Sonrasi-Meyve-Agaclarinda-Alinmasi-Gereken-Tedbirler
- Zirai don olayına ilişkin Meclis Araştırma Komisyonu kurulması kararı Resmi Gazete'de, www.aa.com.tr/tr/gundem/zirai-don-olayina-iliskin-meclis-arastirma-komisyonu-kurulmasi-karari-resmi-gazetede/3540497
- Gıda fiyatları için kötü haber: Tarihimizin en büyük zirai don olaylarından biri yaşandı, www.paraanaliz.com/2025/gundem/gida-fiyatları-icin-kotu-haber-tarihimizin-en-buyuk-zirai-don-olaylarından-biri-yasandi-g-109430/
- Tarımda iklim hasarı büyük | Ali Ekber Yıldırım'ın Kaleminden | Tarım Haberleri, www.tarimdunyasi.net/haber/tarimda-iklim-hasari-buyuk/
- Meteoroloji'den yurdun bazı kesimleri için kar ve zirai don uyarısı - Anadolu Ajansı, www.aa.com.tr/tr/gundem/meteorolojiden-yurdun-bazi-kesimleri-icin-kar-ve-zirai-don-uyarisi/3537764
- Türkiye 2024 İklim Raporu - MGM, mgm.gov.tr/FILES/iklim/yillikiklim/2024-iklim-raporu.pdf
- 2024 yılında Türkiye'de 1257 aşırı hava olayı görüldü - Bianet, bianet.org/haber/2024-yilinda-turkiyede-1257-asiri-hava-olayi-goruldu-304716
- Üreticiyi zirai don vurdu tarım sigortası zararı nasıl karşılayacak? | Noyan Doğan Köşe Yazısı, www.hurriyet.com.tr/yazarlar/noyan-dogan/ureticiji-zirai-don-vurdu-tarim-sigortasi-zarari-nasil-karsilayacak-42771545
- TÜRKİYE'DE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ ve TARIMDA SÜRDÜREBİLİRLİK, www.tgdf.org.tr/wp-content/uploads/2017/10/iklim-degisikligi-rapor-elma.compressed.pdf
- 2024 EN SICAK YIL OLDU - MGM, www.mgm.gov.tr/FILES/Haberler/2025/13.01.2024ensicakyil.pdf
- Şanlıurfa'daki doluda tarım arazileri zarar gördü - Son Dakika Türkiye Haberleri - NTV, www.ntv.com.tr/turkiye/sanliurfadaki-doluda-tarim-arazileri-zarar-gordu,1GfD7N4gEEuzSJUz-5dwnpQ

- Dünkü Dolunun Zararı Büyük - Demokrat Gazetesi, www.demokrat32.com/haber/24773325/dunku-dolunun-zarari-buyuk
- Zirai Don Uyarı Sistemi - Meteoroloji Genel Müdürlüğü, www.mgm.gov.tr/tarim/zdus.aspx
- Aylık Sıcaklık Analizi - Meteoroloji Genel Müdürlüğü, www.mgm.gov.tr/veridegerlendirme/sicaklik-analizi.aspx?ay=kasim
- Felaketlerle Dolu 2025, Çiftçinin En Zor Yılı Olacak - Tarım Gündem Dergisi, tarimgundem-dergisi.com/felaketlerle-dolu-2025-ciftcinin-en-zor-yili-olacak/
- Türkiye'yi sağanak ve dolu vurdu: Araçlar yolda kaldı, tarım arazileri zarar gördü | Gıda-tarım, gidatarim.com/turkiyeyi-saganak-ve-dolu-vurdu-araclar-yolda-kaldi-tarim-arazile-ri-zarar-gordu/
- İklim Değişikliği ve Türkiye Tarımı Etkileşimi - (Prof. Dr. Zeynep ZAIÑOĞLU) - İklimin.org, www.iklimin.org/egitimmateryalleri/Tar%C4%B1m_ZZ.pdf
- Don Olayından Korunma Yöntemleri - MGM, www.mgm.gov.tr/genel/sss.aspx?s=dondan-korunma
- İklim Değişikliği ve Tarımın Değişen Yüzü: Artan Riskler, Tarımdaki Daralmalar ve Orman Yangınları Sonrası Politik - DergiPark, dergipark.org.tr/en/download/article-file/2459339
- TARSİM - Tarım ve Orman Bakanlığı, www.tarimorman.gov.tr/TRGM/Link/62/Tarsim
- Mersin'de tarım ürünlerini dondan sonra dolu vurdu - Mersin Erdemli ..., www.dha.com.tr/yerel-haberler/mersin/erdemli/mersinde-tarim-urunlerini-dondan-sonra-dolu-vu-2629133
- DİKKAT! 9-13 Nisan 2025 TARİHLERİ ARASINDA ZİRAİ DON UYARISI, amasya.tarimorman.gov.tr/Duyuru/373/Dikkat-9%E2%80%9313-Nisan-2025-Tarihleri-Arasinda-Zirai-Don-Uyaris
- TZOB'dan don felaketine ilişkin açıklama - Gündeme Bakış, www.gundemebakis.com/tzobdan-don-felaketine-iliskin-aciklama
- 1 DEVLET DESTEKLİ BİTKİSEL ÜRÜN SİGORTASI GENEL ŞARTLAR- 2025 A. SİGORTANIN KAPSAMI A.1. Sigortanın Konusu (1) Bu sigo - SEDDK, www.seddk.gov.tr/upload/Sigorta-c%C4%B1%C4%B1k%20Mevzuat%C4%B1/Genel%20C5%9Eartlar/Tar%C4%B1m%20Sigortalar%C4%B1/B%C4%B0TK%C4%B0SEL_%C3%9CR%C3%9CN_%C4%B0GORTASI_GE-NEL_%C5%9EARTLAR.pdf
- Zirai Don Tehdidi: Erken Tespit, Etkili Korunma Yöntemleri ve Esular Teknolojileri, esular.com/zirai-don-tehdidi-erken-tespit-etkili-korunma-yontemleri-ve-esular-teknolojileri
- Zirai don ekonomiyi üşütür mü? - Bianet, bianet.org/yazi/zirai-don-ekonomiyi-usu-tur-mu-306543
- ON İKİNCİ KALKINMA PLANI (2024-2028) - T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/12/On-Ikinci-Kalkinma-Plani_2024-2028_11122023.pdf
- Don afeti 65 ilimizde zirai üretimi olumsuz etkiledi - Türkiye Ziraat Odaları Birliği, www.tzob.org.tr/don-afeti-65-ilimizde-zirai-uretimi-olumsuz-etkiledi/
- Dolu yağışı tarım alanlarını vurdu - TÜM İLLER - www.karsisav.com - Haber Sitesi, www.karsisav.com/dolu-yagisi-tarim-alanlarini-vurdu/17577/
- TZOB Genel Başkanı Bayraktar: "Çiftçilerin zararlarının karşılanması için fon oluşturulmalı", www.turkhaber.com/mobil/haber/tzob-genel-baskani-bayraktar-quot-ciftcilerin-zararlarinin-karsilanmasi-icin-fon-olusturulmali-quot-4088953.html

- 1 DEVLET DESTEKLİ BİTKİSEL ÜRÜN SİGORTASI GENEL ŞARTLAR- 2025 A. SİGORTANIN KAPSAMI A.1. Sigortanın Konusu (I) Bu sigo - TARSİM, www.tarsim.gov.tr/staticweb/krm-web/mevzuatlar/genel-sartlar/2025/bus-genel-sartlar.pdf
- TARIM VE ORMAN BAKANI YUMAKLI'DAN SON GÜNLERDE YAŞANAN ZİRAİ DON OLAYLARINA İLİŞKİN AÇIKLAMA, www.tarimorman.gov.tr/Haber/6575/Tarim-Ve-Orman-Bakani-Yumakli-Dan-Son-Gunlerde-Yasanan-Zirai-Don-Olaylarina-Iliskin-Aciklama
- Şanlıurfa'da tarıma "dolu" zararı | Son dakika haberleri - Habertürk, www.haberturk.com/sanliurfa-da-tarima-dolu-zarari-3787964
- Dolu yağışı mahsullere zarar verdi - Lider Gazete, www.lidergazete.com/genel/dolu-yagisi-mahsullere-zarar-verdi/239829
- Bayraktar'dan Kahramanmaraş Pazarcık'ta zirai don incelemesi, www.tzob.org.tr/bayraktar-dan-kahramanmaras-pazarcikta-zirai-don-incelemesi/
- Üreticilerimize Don Hasarını Ortadan Kaldırmaya Yönelik Tavsiyeler, adana.tarimorman.gov.tr/Sayfalar/GormeEngelliilerDetay.aspx?Ogeld=1189&Liste=Haber
- Malatya İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, <http://malatya.tarim.gov.tr/>
- TARIMDA DOLU ZARARI VE KORUNMA YOLLARI - MGM, www.mgm.gov.tr/FILES/genel/makale/doluzarari.pdf
- TZOB Genel Başkanı Bayraktar: "65 ilimizde zirai don zararı var" - www.mersinhabermerkezi.com/tzob-genel-baskani-bayraktar-65-ilimizde-zirai-don-zarari-var
- Zirai Don Uyarı Raporu, [kaugem.ozal.edu.tr/contentFiles/174228048850.Zirai%20Don%20Uyar%C4%B1%20Raporu%20\(1\).pdf](http://kaugem.ozal.edu.tr/contentFiles/174228048850.Zirai%20Don%20Uyar%C4%B1%20Raporu%20(1).pdf)
- Zirai don 36 ilde etkili oldu - Anadolu Ajansı, www.aa.com.tr/tr/gundem/zirai-don-36-ilde-etkili-oldu/3537066
- Zirai dondan zarar gören ürünler ve kriz yönetimi | Ali Ekber Yıldırım'ın Kaleminden | Fındık, Hububat, Kuru Meyveler, Tarım Bakanlığı, Tarım Sigortaları - TARSİM, Üzüm Şarap, Yaş Meyve ve Sebze, www.tarimdunyasi.net/2025/04/22/zirai-dondan-zarar-goren-urunler-ve-kriz-yonetimi/
- Zirai don afeti sonrası Meclis Araştırma Komisyonu kuruluyor - Döviz, m.doviz.com/haber/gundem-haberleri/zirai-don-afeti-sonrasi-meclis-arastirma-komisyonu-kuruluyor/769194
- Zirai Don Uyarı Sistemi - Meteoroloji Genel Müdürlüğü, www.mgm.gov.tr/tarim/zirai-don-uyari-sistemi-harita.aspx
- Zirai don desteği hangi illere yapılacak? Bakan Yumaklı'dan ÇKS ve zirai don desteği açıklaması - Bigpara, bigpara.hurriyet.com.tr/genel-haberler/galeri-zirai-don-destegi-hangi-illere-yapilacak-bakan-yumakli-dan-cks-ve-zirai-don-destegi-aciklamasi_ID1610584/
- Zirai don raporu Cumhurbaşkanında - Bizim Sivas Haber, www.bizimsivas.com.tr/zirai-don-raporu-cumhurbaskaninda
- Zirai don desteği ne zaman yatacak? Bakan Yumaklı'dan zirai don ödemesi açıklaması, bigpara.hurriyet.com.tr/genel-haberler/galeri-zirai-don-destegi-ne-zaman-yatacak-bakan-yumakli-dan-zirai-don-odemesi-aciklamasi_ID1610725/
- Don yaraları sarılmamıştı... Mersin'i bu kez de dolu vurdu! - Gıda Tarım, gidatarim.com/don-yaralari-sarilmamisti-mersini-bu-kez-de-dolu-vurdu/

- Doğal afetler tarımsal üretimi tehdit ediyor - Türkiye Ziraat Odaları Birliği, www.tzob.org.tr/dogal-afetler-tarimsal-uretimi-tehdit-ediyor/
- Meteorolojiden zirai don uyarısı - Anadolu Ajansı, www.aa.com.tr/tr/gundem/meteoroloji-den-zirai-don-uyarisi/3536177
- Uyarılar - Meteoroloji Genel Müdürlüğü, <http://www.mgm.gov.tr/tahmin/uyari-goster.aspx?sN=25050128e>
- Uyarılar - Meteoroloji Genel Müdürlüğü, <http://www.mgm.gov.tr/tahmin/uyari-goster.aspx?sN=25050127e>
- Tarımsal Meteoroloji - Ankara İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, ankara.tarimorman.gov.tr/Menu/88/Tarimsal-Meteoroloji
- Tarım sigortalarında geçen yıl en fazla hasar ödemesi kurutmalık üzümde yapıldı, www.aa.com.tr/tr/ekonomi/tarim-sigortalarinda-gecen-yil-en-fazla-hasar-odemesi-kurutmalik-uzume-yapildi/3523098
- Tarım Bakanlığı'ndan 22 ilde çiftçilere afet desteği: 'Don ve dolu zararı karşılanacak', so-ninternethaber.com/tarim-bakanligindan-22-ilde-ciftcilere-afet-destegi-don-ve-dolu-zarari-karsilanacak
- Zirai don sonucu zarara uğrayan tarım üreticilerinin zararları - DEM Parti, www.demparti.org.tr/tr/zirai-don-sonucu-zarara-ugrayan-tarim-ureticilerinin-zararlari/21925
- Akıllı Tarım - Zirai Don Hasar Yarattı | 25 Şubat 2025 - YouTube, www.youtube.com/watch?v=y4a6aXQj05s
- Bayraktar'dan Gaziantep Şehitkamil'de zirai don incelemesi - Türkiye Ziraat Odaları Birliği, www.tzob.org.tr/bayraktardan-gaziantep-sehitkamilde-zirai-don-incelemesi/
- DONDA HASAR TESPİT ÇALIŞMASI... - TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası, www.zmo.org.tr/icerik/bigpara-hurriyet-com-donda-hasar-tespit-calismasi-suruyor-15-nisan-2025-202504151108
- TZOB Genel Başkanı Şemsi Bayraktar: "Zararın boyutunu yerinde göreceğiz", www.egemengzt.com/haber-infinite-haber-devam-68443
- Üreticiyi zirai don vurdu tarım sigortası zararı nasıl karşılayacak? | Noyan Doğan Köşe Yazısı, mobil.hurriyet.com.tr/yazarlar/noyan-dogan/ureticiyi-zirai-don-vurdu-tarim-sigortasi-zarari-nasil-karsilayacak-42771545
- 1 DEVLET DESTEKLİ BİTKİSEL ÜRÜN SİGORTASI TARİFE VE TALİMATLAR-2025 1. Amaç ve Kapsam (1) Bu sigorta ile Tarım Sigorta - TARSİM, www.tarsim.gov.tr/staticweb/krm-web/mevzuatlar/tarife-ve-talimatlar/2025/bus-tarife-ve-talimatlar.pdf
- TARSİM'den çiftçilere ödenen hasar tazminatı 72,5 milyar liraya ulaştı - Anadolu Ajansı, www.aa.com.tr/tr/ekonomi/tarsimden-ciftcilere-odenen-hasar-tazminati-72-5-milyar-liraya-ulasti/3391384
- TARSİM: Don Mağduru Üreticiye Destek Sağlanacak - WEBAGRON, www.webagron.com/tarsim-zirai-don-magdurlarina-destek/
- Son 30 yılın en büyük don felaketi: Tarım alarmda, güvence TARSİM'de - Sigorta Kulisi, www.sigortakulisi.com/sector-gundemi/son-30-yilin-en-buyuk-don-felaketi-tarim-alarmda-guvence-tarsimde/2195

- TARSİM'den 22,5 Milyar Lira Ödeme - HASAT TÜRK, hasatturk.com.tr/2025/01/tarsim-den-225-milyar-lira-odeme/
- Tarım Sigortası ve TARSİM ile Ürünlerinizi Güvenceye Alın! - Bereket Sigorta, www.bereket.com.tr/blog/tarim-sigortasi-ve-tarsim-nedir
- 2024 Türkiye aşırı hava olayları rekor kırdı iklim krizi büyüyor - Yeşil Haber, yesilhaber.net/2024te-turkiyede-asiri-hava-olaylari-rekor-seviyeye-ulasti/
- 2024 yılı son 53 yılın "en sıcak" yılı oldu - Anka Haber Ajansı, ankahaber.net/haber/de-tay/2024-yili-son-53-yilin-en-sicak-yili-oldu_214996
- 2024 Türkiye'de Son 64 Yılda En Çok Aşırı Hava Olayı Görülen İkinci Yıl Oldu - İklim Haber, www.iklimhaber.org/2024-turkiyede-son-64-yilda-en-cok-asiri-hava-olayi-gorulen-ikinci-yil-oldu/
- İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNE UYUM STRATEJİSİ VE EYLEM PLANI (2024-2030), iklim.gov.tr/db/turkce/icerikler/files/%C4%B0klım%20De%C4%9Fi%C5%9Fikli%C4%9Fine%20Uyum%20Stratejisi%20ve%20Eylem%20Plan_%202024-2030.pdf
- Aşırı hissedilen hava olayları tarımsal üretimi riske atıyor - İstanbul Ticaret Gazetesi, istanbulticaretgazetesi.com/asiri-hissedilen-hava-olaylari-tarimsal-uretimi-riske-atiyor
- TÜRKİYE'DE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNDEN KAYNAKLANAN AFET RİSKLERİNİN UYUMLAŞTIRILMASI VE AZALTILMASINDA AFAD'IN KAPASİT - Antalya Büyükşehir Belediyesi, www.antalya.bel.tr/Content/UserFiles/Files/YarinlardaBizVariz/Dokumanlar/2024/Antalya_Afet_Risk_Azaltma_iklim%20Eylem_Planı.pdf
- "Zirai don, gıda enflasyonunu da tetikleyecek" - Bianet, <http://www.bianet.org/haber/zira-i-don-gida-enflasyonunu-da-tetikleyecek-306417>
- Katastrofik Riskler ve Türkiye'deki Tarım Sigortaları Kapsamında İncelenmesi - ISPEC Journal of Agricultural Sciences, www.ispecjournal.com/index.php/ispecjas/article/download/567/515/2849
- Mehmet Kerem Tekin.pdf - Tarım ve Orman Bakanlığı, www.tarimorman.gov.tr/ABDGM/Belgeler/%C4%B0DAR%C4%B0%20%C4%B0%C5%9ELER/Uzmanl%C4%B1k%20Tez%20Eyl%C3%BCl%202015/Mehmet%20Kerem%20Tekin.pdf
- Tarım İşletmelerinde Risk Kaynakları ve Risk Yönetim Stratejilerinin Belirlenmesi; Çumra İlçesi Örneği - DergiPark, dergipark.org.tr/tr/download/article-file/3104922
- TARIMDA RİSK YÖNETİMİ VE TARIM SİGORTALARI ÖZET Tarım; sektörler arasında doğal, ekonomik, sosyal, siyasal, teknolojik - API, api.zmo.org.tr/uploads/portal/resimler/ek-ler/3a115cbd6f47889_ek.pdf
- Tarımda Risk, Belirsizlik ve Yönetimi - ResearchGate, www.researchgate.net/profile/Muhammet-Demirtas-3/publication/349121040_Turkiye'de_Tarim_Sektorunde_Risk_Yonetimi/links/603a5a0392851c4ed59eb11f/Tuerkiyede-Tarim-Sektoeruende-Risk-Yoenetimi.pdf
- Tarımda artan risklere karşı yeni önlemler | Ali Ekber Yıldırım'ın Kaleminden | Bitkisel Üretim, Tarım Sigortaları - TARSİM, www.tarimdunyasi.net/2019/01/23/tarimda-artan-risklere-karsi-yeni-onlemler/
- ANTALYA İLİNDE TARIMSAL ÜRETİMDE RİSK YÖNETİMİ VE TARIM SİGORTASI UYGULAMALARI, bhi.nku.edu.tr/basinyonetim/resim/images/edittorresimleri/522/files/d2.pdf

- TARIMDA AFET RİSKİNİN YÖNETİMİ; TÜRKİYE TARIM SİGORTALARI HAVUZU ÖRNEĞİ - İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, openaccess.izu.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/20.500.12436/6930/tarimda-afet-riskinin-yonetimi-turkiye-tarim-sigortalari-havuzu-ornegi.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Türkiye'deki tarım sigortacılığı sisteminin AB ve ABD ile karşılaştırılması - Apelasyon, apelasyon.com/yazi/18/turkiye%E2%80%99deki-tarim-sigortaciligi-sisteminin-ab-ve-abd-ile-karsilastirilmesi
- Zirai don çiftçinin kabusu oldu | Ali Ekber Yıldırım'ın Kaleminden ..., www.tarimdunyasi.net/haber/zirai-don-ciftcinin-kabusu-oldu/
- Haliliye'de Dolu Zararı - - URFA OLAY, www.sanliurfaolay.com/gap-ve-tarim/haliliye-de-dolu-zarari-83704
- Türkiye Tarihinin En Büyük Zirai Don Felaketi! Milyonlarca Tarım Ürünü Zarar Gördü, www.youtube.com/watch?v=O4ydoVKgp24
- Meyvede kayıp yıl www.tarimdunyasi.net/haber/meyvede-kayip-yil/

Bilim, Kültür, Eğitim, Araştırma, Uygulama,
Üretim ve İşletme Kooperatifi

Çankaya Mah. Üsküp Cad. No:
16/14 Çankaya / ANKARA

+90 (553) 211 38 97

www.ka.org.tr / info@ka.org.tr

kalkinmaatolyesi

kalkinmatolyesi

Bu Bilgi Notu, Avrupa Birliği'nin mali desteğiyle hazırlanmıştır.
İçeriği yalnızca Kalkınma Atölyesi Kooperatifi sorumluluğundadır,
UNDP ve Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmamaktadır.